

TURINYS

1. Pirmąjį laisvos Ignalinos deputatą prisimenant...

2. Profesoriaus dovanota šviesa padeda šiandien

3. Europinės svarbos augalų ir drugių rūšys ANP

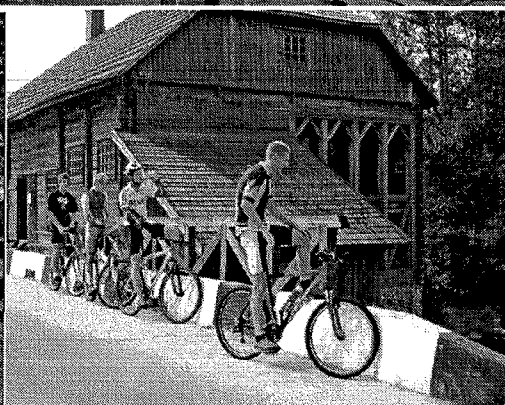
4. Šventė Senovinės Bitininkystės muziejuje Stripeikiuose

5. VOLUNGĖ- P. Kristanavičius

6. Palūšės bažnyčios varpai kviečia į atlaidus

7. Gaveikėnų kaime

8. Medžioklė Vaišniūnuose

Pirmąjį laisvos Ignalinos deputatą prisimenant...

Kažkaip keista, kai imi suvokti laiką... Jo nevaldomą tėkmę parodo tik gyvenimo kelyje sutikti kartu keliavę, tave kelyje palikę žmonės... Savo laiką imi suvokti per tuos, kurių nebėra, per tuos, kurie lemtingai koregavo idealus ir siekius, palikdami gyvenimo svarstyklėse naujus svarelįs pusiausvyrai sieloje palaikyti...

Visiems Ignalinos krašto žmonėms vienaip ar kitaip yra tekę girdėti Česlovo Kudabos vardą. Niekad negirdėjau jo blogu žodžiu minint, gal tik ypač „karingiems“ jis atrodė per daug nuosaikus. Tai vienas iš nedaugelio politikų, kuris suvokė nuoseklios kiekvieno žmogaus vertybių kaitos svarbą besikeičiančių vertybių visuomenėje. Man šio žmogaus vardas asocijuojasi su šviesa, šiluma, ramybe...

Savo nelaimei, kaip neutraliausia tarp kovojančiųjų (Sąjūdžio ir LKP), buvau išrinkta tuomet vykusiu rinkimų į Aukščiausiąją Tarybą rinkimų komisijos pirmininke ir praradau teisę į emocijas. Profesorius, nepriklausomybės signataras, buvo vienas iš kandidatuojančių, ir tikrai vienas, kuris nesiruošė tapti „valdžia“, kuris buvo todėl, kad to prašė krašto žmonės. O prašė ir įkalbinėjo jį ilgai. Tuomet besiruošiantiems kandidatuoti Sąjūdžio lyderiams M.Kalvaitienei ir A.Gorodeckiui jis bandė paaiškinti, kad nėra politikas, kad turi mėgiamą darbą, kad jis bus naudingesnis kultūros rėmimo baruose... siūlė susitarti dėl vienos rajono Sąjūdinių kandidatūros... Gimtojo krašto žmonės prašė, o šis kilnios sielos žmogus, kaip ir daug kur, negalėjo atsakyti.

Malonu prisiminti jo rinkiminę kampaniją, kuri

nešokiravo lozungais, o ramiai tekančia šneka kvietė burtis ir darbuotis kartu siekiant išvajotos pažiūrų laisvės ir materialinio gėrio. Rinkimų dieną kandidatuojančys į deputatus „skraidė“ po savivaldybės pastatą, piktinosi, kas minutę teiravosi rezultatų... tik profesorius ramiai paskambino iš Vilniaus, pasakė dirbąs savus darbus ir palinkėjo sėkmės rinkiminei komandai... Neįtikėtina ramybe jis spinduliavo ir tuomet, kai su p.Danuta Jatulienė, tuometine rinkimų sekretore, nuvykome ankstyvą rytą jį pasveikinti su pergale į Vilnių. Tik mūsų pažadintas jis sužinojo apie savo pergalę ir jau kiek liūdniau svarstė, kaip toliau susidėlioti darbus...

Šaunu, kad jis laimėjo tuos rinkimus, bet... mes jam lengva ranka užkrovėme didžiulę naštą, nors visi žinojome, kad jo rūpesčių ratas ir taip platus. Jis nenorėjo dirbti atmetinai, o kaip suspėti viską padaryti nealinant savo sveikatos? Aš vis dažniau pagalvoju: kiek šio žmogaus svajonių liko neįgyvendinta dėl to deputatavimo, kiek daug gražaus ir naudingo jis būtų padaręs savo namams, kraštui, Lietuvai, kiek pavasarių dar būtų džiuginę jo gražią sielą, jei nebūtų savęs sekines tuomet ypatingai alinančiame ir nepalyginamai atsakingesniame politinio gyvenimo etape. Gal aš ir klystu. Gal būtent to Lietuvai tuomet ir reikėjo... Bet nuolat jausdama keistą kaltę, prisimenu režisierės D.Tamulevičiūtės pasakymą, kodėl ji trumpam buvo išėjusi iš teatro: jai reikėjo atitolti nuo perkrovų, atitolti nuo bruzdesio ir pabūti vienai su gamta, su savimi... Man regis, kad ši mūsų užkrauta našta jį labai išsekino. Dabar jau per vėlu, bet ar pateisinama tai, kad ir taip be galo savo kraštui atsidavusį žmogų vertėme plėšyti savo interesų ratą, kad į

rodytų savo meilę gimtinei?... Ar kada išpirksime jo gimtinei paaukotą gyvybės auką?

Įpareigojantis veikti kaltės jausmas prikelia ir kitas malonaus bendravimo su šiuo žmogumi akimirkas. Pamenu, išsikalbėjome, jog jis studijavo geografiją pora metų vėliau nei mano tėtis. Tad pirmai progai pasitaikius teiravausi tėčio koks turėjo būti studentas šis žmogus, kad tiek daug pasiekė, kad jis taip gerbia savo tėviškę? Tėtis pasakojo, kad jis ir studijuodamas buvo be galo rimtas, jo pasisakymai domindavo kitus. Retai jį studentai sutikdavo šokiuose... Malonus bendravimas su gerbiamu profesoriumi tęsėsi ir jam jau atstovaujant Ignalinos žmonių interesams Aukščiausioje taryboje. Pamenu, tuomet vykau pas giminaičius į Vokietiją. Kadangi šiam žmogui rūpėjo ir Lietuvos švietimo reikalai, jis, sužinojęs, kad mano pusseserė mokosi Vasario 16-osios gimnazijoje, prašė parvežti ten naudojamų geografijos vadovėlių komplektus. Jų pavyzdžiu manė ruošti mokymo priemones Lietuvos mokykloms. Vėliau, kai jau dirbau Ignalinos kultūros namų direktore, daug bendradarbiauome tuometinio kultūros fondo veiklos baruose, aptarinėjome kultūros politikos nuostatas. Bene įdomiausia buvo diskutuoti Dūkšto dvaro klausimais. Nutarėme, kad tai galėtų būti puikus lietuvių kultūros centras, savotiškas barjeras, kuris ne tik stabdytų iš Visagino plintančią slavišką kultūrą, bet ir būtų puiki priemonė, padedanti susivokti lietuviškos kultūros lobynuose. Aptarėme visų tuomet dar gana puikiai išsilaikiusių statinių paskirtis, kalbėjome apie skanseno bei Rustemo paveikslų galerijos įkūrimą. Numatėme, kad ateityje būtų galima į lankytiną žiedą

sujungti dvaro kompleksą, Hrebnickio „Rojų“ ir Gerkonių tvenkinius. Ir tai nebuvo uto-pijos, nes tuometinis eksperi-mentinio ūkio direktorius Pau-lauskas jau buvo ėmęs atitinkamų veiksmų: iš kumetyno buvo pradėti iškeldinti gyven-tojai, poeto A.Mickevičiaus

lankytame parke vyko jau-nimo talkos...

Šiomet minime jo neį-vykusio gimtadienio 70-ąsias metines. Tegul visa, kas šiomis dienomis skiriama šio nenus-a-komos inteligencijos žmogaus atminimo įamžinimui, būna skirta ne jo profesoriaus, de-

putato, bet žmogaus, norėju-sio savo krašte matyti džiugesį, veiklą, istorinio ir kultūrinio palikimo puoselėjimą, darną ir civilizacijos nesudarkytą kraš-tovaizdį, pašlovinimui. To jis siekė, to jis norėjo iš mūsų..

Dalia SAVICKAITĖ

Profesoriaus dovanota šviesa padeda šiandien

Jau vienuolikti metai Lietuva nebeturi savo gyventojų tarpe iškilaus žmogaus, puikaus tėvo, profesoriaus, nepriklausomybės akto signataro, politiko, keliautojo, rašytojo, kultūros fondo, Atviros Lietuvos fondo ir galybės kitų visuomeninių organizacijų vadovo Česlovo Kudabos. Šis žmogus šiomet liepos 24-ąją būtų galėjęs minėti savo 70-ąjį gimtadienį. Deja, minėjome tik mes, be jo, vardindami visus garsius titulus ir žavėdamiesi jo sielos didybe... O kiek reikėjo nuveikti šioj ašarų pakalnėj, kad galėtum vadintis šiais vardais? Kad apie visas atliktas veiklas žmonės kalbėtų tik gerais žodžiais?

Liepos 22-ąją prie jo vardu pavadintos Ignalinos pagrindinės mokyklos susitikę Č.Kudabos vaikai Eglė ir Gintaras, Seimo pirmininko pavaduotojas Č.Juršėnas, apskrities ir rajono valdžios žmonės, jo žygius fotojuostuoje įamžinęs kolega Vytautas Ylevičius, Lietuvai pagražinti draugijos pirmininkas Juozas Dingelis, politikos veteranai ir garbus šios mokyklos mokytojų ir mokinių būrelis atidarė skulptoriaus Gintaro Černiaus su atida ir meile išdrožtą medžio skulptūrą. Šią renginio dalį savo muzikavimu papuošė Ignalinos muzikos mokyklos smuikininkai, o skambiu ir prasmingu žodžiu į susirinkusiuosius kreipėsi mokytojai ir mokiniai. Tadien oficialūs asmenys kalbėjo kaip niekada labai šiltai, aukštino Č.Kudabos veiklą taip mylėtos tėvynės ir gimtojo rajono labui. Buvęs sąjūdielis, mokyklos direktorius Juozas Repšys atsiminė tų laikų veiklą ir neįtikėtiną atidą mokytojo asmeniui.

Iš mokyklos kiemo renginys persikėlė į kultūros namus. Čia apsilankiusiųjų laukė V.Ylevičiaus fotodarbų paroda ir gausi, įvairialypė profesoriaus veiklą pristatanti leidinių paroda, amžininkų atsiminimai. Parodą paruošė kruopštūs Ignalinos viešosios bibliotekos darbuotojai, o mokytojai puikiai, išsamiai Č.Kudabos augimą pristatančią poetinę kompoziciją, apie Č.Kudabos žygius ir jaunystės nuotykius pasakojo V.Ylevičius. Visus giliai sujaudino, ne vienam ašarą išspaudė kompozicijoje nuskambėję Č.Kudabos dukters Eglės prisiminimai, pamalonino jos pasakyta kalba. Dažniausiai mes įpratę vertinti žmogų pagal jo indėlį į visuomenės gyvenimą, bet šis žmogus buvo be galo atidus ir savo šeimai jis buvo vientisas visu savo gyvenimu: ko gero todėl, kad viskas šiame pasaulyje prasideda nuo vieno žmogaus noro padėti kitam, nes tik žmonių ryšiai kuria vertybes ir taurina pasaulį.

Kudabų šeimos nariai mokyklos muziejui padovanojo tėčio kuprinę, keliavusią su juo įvairių žygių metu. Seimo pirmininko pava-duotojas kalbėjo, kad to, kas dabar vyksta Lietu-voje, šis žmogus niekaip nebūtų galėjęs toleruoti, tai jis būtų suvokęs kaip asmeninį pažeminimą. Tokių retai, bet labai išmintingai kalbančių pa-rlamentarų Lietuvoje buvo nedaug. Tai buvo po-litikas, kuriuo turėtų sekti visi.

Labai toleriagiški buvo mero Bronio Ropės žodžiai. Numatoma, kad Ignalinos mokykloje bus Č.Kudabos klasė, kurią kudabiečiai didžiuo-damiesi galės rodyti rajono svečiams. Dar maloniau, kad visai netoli Č.Kudabos vaikystės takelių bus pastatyta kita medinė kompozicija, priminsianti jo nuopelnus. Unikalu, kad ran-

Nukelta į 4 psl.

damos galimybės derėtis su Baltarusijos vyriausybe ir pačioje profesoriaus gimimo vietovėje (dabar tai Baltarusijos teritorija) pastatyti vietos meistrų drožinį ir organizuoti konferenciją su kaimynais. Net palikęs mus šioje vargų pakalnėje Česlovas Kudaba savo atminimo šviesa atlieka žmonių subūrimo gėrio vardan darbus, o mūsų rajonui padeda plėtoti ES keliamus uždavinius: į europinės civilizacijos plėtrą įtraukti ir artimiausius slaviškuosius kaimynus. Nemirtingi šio žmogaus darbai šiandienoje įgyja naują prasmę.

Straipsnio autorei beliko priminti, kad Aukštaitijos nacionalinio parko įkūrimą Ignalinos rajone inicijavo Č. Kudaba. Būtent jis apie Nacionalinio parko įkūrimą kalbėjo visuose vyriausybės posėdžiuose, formavo palankią tam visuomenės nuomonę. Tuo jis ne tik išsaugojo unikalią šio regiono kraštovaizdį, išgarsino Ignaliną

ne tik Lietuvoje, bet ir visoje buvusioje sąjungoje, o dabar ir visame pasaulyje. Net jei ir nieko Ignalina nebesistengtų daryti, ji jau yra savaime garsi, tai liudija ir rajono plėtos gairėse numatoma turizmo plėtra. Atrodo, kad pildosi šio toliaregio žmogaus svajos, žmogaus, kuris gebėjo pramatyti gimtojo rajono žmonių išlikimo galimybes...

Taip norėtusi, kad visi, kalbantys apie Lietuvos elitą, atmintų, kad ne turtai ir įtakos, o gebėjimas kiekviename žmoguje pamatyti žmogų, pakylėti šalia esantį tiek, kad ir jis apie save pradėtų skleisti gėrį, kad jo nuveikti darbai būtų gyvi šiandieną, rodo žmogaus dvasios stiprybę, pakelia jį į elito lygmenį ir gali tapti siekiniu visiems augantiems...

Dalia SAVICKAITĖ

PARKO GIRIŲ TAKAIS

Europinės svarbos augalų ir drugių rūšys Aukštaitijos nacionaliniame parke

Europos Sąjungos gamtosaugininkų akys neretai su pavydu krypta į Centrinės ir Rytų Europos šalių gamtą: čia dar galime džiaugtis natūralumą išlaikiusiais miškais, nenusausintomis pelkėmis, girdėti ir matyti retus paukščius, grožėtis retais augalais ir žinoti, kad perintys gandrai ir vakarinis griežlės balsas nėra retenybė. Lietuvos gamtinė įvairovė yra mūsų pasididžiavimas, o kartu ir pareiga ją išsaugoti.

1979 ir 1992 metais buvo priimtos dvi pagrindinės ES gamtos apsaugos direktyvos „Laukinių paukščių apsaugos“ ir „Gamtinių buveinių ir gyvūnijų bei augalijos apsaugos“ (trumpiau jos vadinamos Paukščių ir Buveinių direktyvomis). Direktyvos, tai ES įstatymai, kurie kiekvieną Sąjungos šalį-narę įpareigoja rūpintis bendrais ES siekiais bei

tikslais. Jų įgyvendinimo formos ir būdus valstybės gali pasirinkti pačios. Gamtos apsaugos direktyvos numato retų, nykstančių ar dėl kitų priežasčių ypač vertingų buveinių ir augalų bei gyvūnų rūšių apsaugą. Todėl visos ES šalys narės privalo numatyti direktyvose išvardintų buveinių ir rūšių apsaugą savo šalyje, parinkti joms specialias saugomas teritorijas. Buveinių direktyva reglamentuoja visų retų ir nykstančių gyvūnų rūšių (išskyrus paukščius, kurie saugomi pagal Paukščių direktyvą) apsaugą ir jų gyvenamųjų vietų priežiūrą. Ja taip pat siekiama apsaugoti retus, nykstančius augalus bei gamtines buveines. Buveinė yra naujas terminas. Jis reiškia unikalų gamtos kompleksą, kuriame gyvoji ir negyvoji gamta, t.y. gyvūnai, augalai, vanduo ir reljefas, sudaro vieningą visumą. Visos ES šalių išskirtos saugomos teritorijos jungiamos į vieningą Europos Sąjungos saugomų gamtinių teritorijų tinklą NATURA'2000.

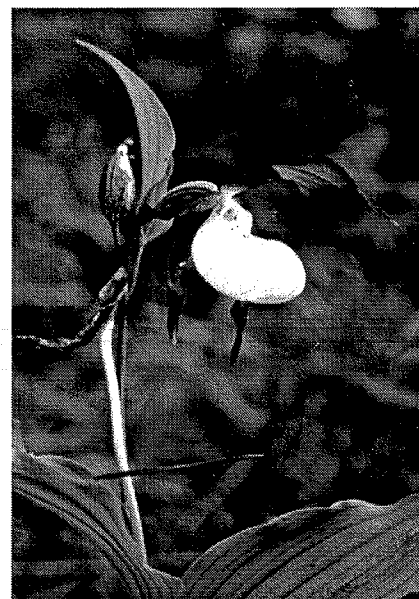
Ištojus į ES Lietuva turės numatyti tinkamą europi-

nės svarbos buveinių ir rūšių apsaugą. Tai turėtume vertinti ne kaip įsipareigojimą Europos Sąjungai, bet kaip galimybę tinkamai organizuoti savo šalies gamtos apsaugą.

Toliau straipsnyje Jums pristatau ES saugomas Nacionaliniame parke augančias augalų ir drugių rūšis.

AUGALAI:

Plačialapė klumpaitė
(*Cypripedium calceolus*)

Plačialapė klumpaitė, foto B.Šablevičiaus.

lengvai atpažįstamas, dekoratyvus gegužraibinių šeimos augalas, turintis stambius, originalios formos žiedus. Klumpaitė auga unksmėtuose lapuočių ir mišriuose miškuose. Mėgsta kalkingus dirvožemius (kalcifilas). Žydi gegužės, birželio mėnesiais.

ANP plačialapė klumpaitė randama centrinėje Nacionalinio parko dalyje. Čia ji sudaro negausias, bet palyginti stiprias ir gyvybingas populiacijas (augalų grupes). Augalas įrašytas į Lietuvos raudonąją knygą (LRK) 2 kategorija.

Dvilapis purvuolis (Liparis loeselii) žemaūgis gegužraibinių šeimos augalas. Jo stiebas (8-20cm), du pail-

Dvilapis purvuolis foto B.Šablevičiaus.

gai lancetiški lapai ir smulkūs žiedai yra gelsvai žalios spalvos, todėl net žydintys augalai sunkiai pastebimi. Dvilapis purvuolis žydi birželio, liepos mėnesiais; auga drėgnose, pelkėtose vietose.

ANP rūšis dažniau randama žemapelkėse, tačiau visos žinomos augalo populiacijos yra labai mažos.

Dvilapis purvuolis įrašytas į LRK 2 kategoriją.

Pelkinė uolaskėlė (Saxifraga hirculus) užpelkėjusių pievų, šaltiniuotų žemapelkių ir tarpinio tipo pelkių augalas. Žalumoje pasislėpusią pelkinę uolaskėlę pastebėti galima tik

Pelkinė uolaskėlė, foto B.Šablevičiaus.

jai pražydus, kai ant liaunų, lapuotų stiebelių išsiskleidžia 1-3 auksiškai geltoni žiedai. Nuo kitų, geltonai žydinčių pelkinių augalų, jie skiriasi oranžinėmis dėmelėmis, kurios išmargina žiedlapių pamatus. Augalas žydi liepos pabaigoje, rugpjūčio pradžioje.

ANP žinoma keletas pelkinės uolaskėlės augimviečių, kuriose rūšis sudaro gana gausias ir stiprias populiacijas. Augalas įrašytas į LRK 2 kategoriją.

Vėjalandė šilagėlė (Pulsatilla patens) pietryčių Lietuvos gyventojams gerai žinomas ir labai gražus pavasarinis augalas. Dideli, violetiniai šilagėlių žiedai išsiskleidžia balandžio mėnesį ir papuošia saulėtas pamiškes, kirnavietes, pušynų retmes.

ANP teritorijoje augalas yra gana dažnas, vieto-

Vėjalandė šilagėlė, foto B.Šablevičiaus

mis auga gausiomis grupėmis. Rūšis įrašyta į LRK - 5 kategorija, nes vakariniuose šalies rajonuose beveik neauga, o kitur ilgą laiką sparčiai nyko. Dabar rūšies gausumas daugelyje šalies rajonų (pietrytinių) po truputį atsistato.

Smiltyninis gvazdikas (Dianthus arenarius) tipiškasis gvazdikinių šeimos augalas. Jo nedideli, pavieniui prie stiebo ar šakelių viršūnių prisegti balti, kvapnūs žiedai ir siauri lapai yra tradicinės formos (būdingos gvazdikams). Augalas žydi birželio rugpjūčio mėnesiais sausuose parko pušynuose, pamiškėse, šlaituose.

Smiltyninis gvazdikas, foto B.Šablevičiaus.

Smiltyninis gvazdikas nėra įrašytas į Lietuvos raudonąją knygą, tačiau kitose Europos šalyse rūšis sparčiai nyksta.

Plikažiedis linlapis (*Thesium ebracteatum*) įdomus, kuklios išvaizdos, nežymus augalas, kurį pastebėti ištis labai sunku. Netradicinė linlapio žiedų sandara klaidina stebėtoją, o patį augalą tarsi maskuoja. Retalapis, 10-30 cm aukščio stiebas užsibaigia kekinių žiedynu. Kiekvienas žiedas turi labai ilgą, žalią pažiedę, kuri yra panaši į paties augalo žemiau esančius linijiskus lapus. Todėl atrodo, kad

Plikažiedinis linlapis, foto B.Šablevičiaus.

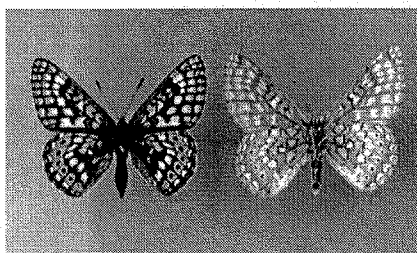
maži ir žalsvi linlapio žiedai skleidžiasi iš lapų pamatų. Augalas pražysta gegužės, birželio mėnesiais ir labai greitai (tą patį mėnesį) subrandina sėklas. Auga miškų aikštelėse, pamiškėse, žemazoliuose šlaituose.

Rūšis įrašyta į LRK 2 kategoriją. ANP žinoma keletas gausių plikažiedžio linlapio populiacijų.

DRUGIAI:

Auksuotoji šaškytė (*Euphydryas aurinia*) vidutinio dydžio dieninis dru-

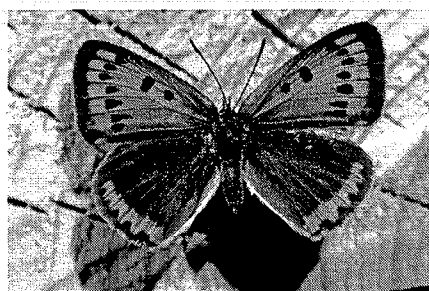
gys. Jo sparnai išmarginti smulkiu juodai rusvų, gelsvų spalvų raštu. Ant apatinių sparnų, viršutinėje pusėje, ties pakraščiu, yra eilė juodų taškelių. Skraido birželio rugpjūčio mėnesiais. Vikšrai maitinasi įvairiais žoliniais augalais (*Veronica*, *Plantago*, *Succissa* ir kt.) Drugiai gyvena drėgnuose retmiškiuose ir šlapiose pievose.

Aukštoji šaškytė, foto B.Šablevičiaus.

Auksuotoji šaškytė aptinkama įvairiose Nacionalinio parko teritorijos vietose, bet tik jai būdinguose biotopuose. Rūšis gyvena dažniausiai negausiomis, labai izoliuotomis populiacijomis (grupėmis), kurias kartais skiria kelios dešimtys kilometrų. Drugys įrašytas į LRK 3 kategoriją.

Didysis auksinukas (*Lycaena dispar*), tai vienas gražiausių ir didžiausių auksinukų Lietuvoje. Drugys yra ryškios oranžinės spalvos. Patelės nuo patinėlių skiriasi tamsesnių spalvų raštu, kuris išmargina viršutinę sparnų pusę. Skraido birželio, liepos mėnesiais. Vikšrai maitinasi drėgnose pievose augančių

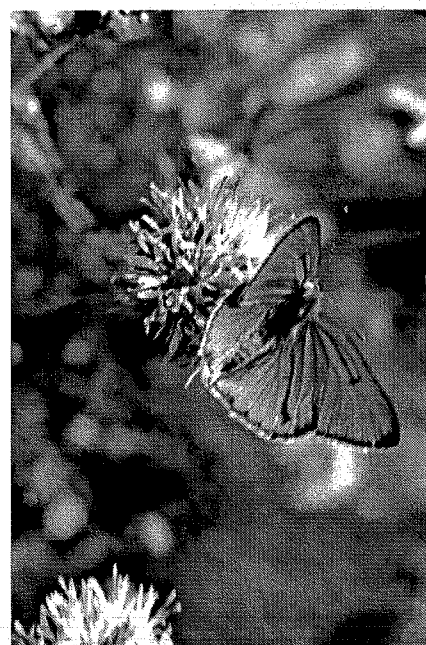

Didysis auksinukas, foto B.Šablevičiaus.

rūgštynių (*Rumex*) rūšimis.

Didysis auksinukas aptinkamas kai kuriose Nacionalinio parko pievose, esančiose upelių slėniuose. Visos žinomos rūšies populiacijos ANP nėra gausios. Drugys įrašytas į LRK 4 kategoriją.

Tradiciškai žmogus atsitokėja tik tada, kai supranta, kad prarado kažką svarbaus. Šiuo metu Europoje išleidžiama milijonai eurų miškų želdinimui, pelkių ir numeliuotų upelių atkūrimui. Vykdomos sudėtingos gamtos sauginės programos, kad išnykusios augalų ir gyvūnų rūšys vėl būtų atkurtos ir sugrąžintos į savo senąsias gyvenamąsias vietas. Mes nesame tokie turtingi, kad galėtume išleisti milijonus gamtos apsaugai, neapdairioms klaidoms atitaisyti. Todėl privalome pasinaudoti

galimybe ir išsaugoti vis dar turtingą savo krašto Gamtą.

Dalia SAVICKAITĖ

Parko šventės

ŠVENTĖ SENOVINĖS BITININKYSTĖS MUZIEJUJE STRIPEIKIUOSE

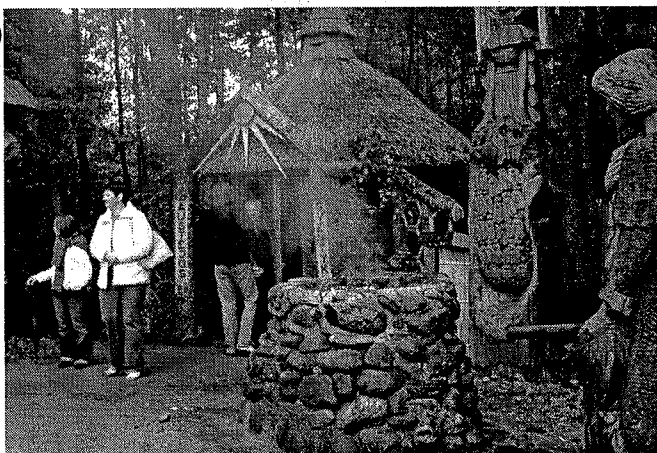
Lietuva pagrįstai - gali didžiuotis Broniumi Kazlu: Senovinės bitininkystės muziejaus įkūrėju ir puoselėtoju. Toks muziejus vienintelis pabaltijyje, artimiausi tokio pobūdžio muziejai yra Belgijoje ir Armėnijoje. Muziejaus įkūrėjui dėl savo idėjos įgyvendinimo teko būti ne tik giriamam, bet vienu metu ir palikti išsvajotos idėjos

kursinių šventės scenarijaus variantų), kultūros namuose - A.Jakimavičius ir A.Jeleniauskienė (tuomet Juodagalvytė). Gal todėl, kad pastarieji tuomet studijavo Klaipėdos fakultetuose, ši konkursą jie ten išviešino ir suteikė galimybę savo mitologines žinias pristatyti profesionalams, konkursą laimėjo Klaipėdos fakultetų dėstytoja Bierontaitė (likimo ironija - ji dabar dėsto Klaipėdos universitete ir žiemą pas ją laikiau egzaminą, tad buvo puiki proga aptarti anos šventės privalumus ir trūkumus).

ma apie dievų globojamas sritis, jų vietą senajame panteone, šeimos gyvenime, apie tradicijų gyvybingumą šiandieniam žmonių gyvenime (to tada iš viso negalėjo būti!) Negaliu kalbėti apie organizacinius sunkumus, pamenu tik, kad vyko ne viena repeticija.

Nežinau, kiek kainavo jos paruošimas, kaip buvo tvarkomas eismas. Žinau tik, kad į jos ruošimą buvo įjungtos visos įsivaizduojamos įstaigų grandys.

Kita šventė, mano žiniomis, vyko po poros metų (aš

įgyvendinimą: nutraukti savo darbinę veiklą nacionaliniame parke.

1986 m. rugpjūčio 16-ąją įvyko pirmoji bitininko šventė. Būtent tuo metu B.Kazlas nedirbo muziejuje. Man šventėje teko būti viena iš vedančiųjų: muziejaus sodybos gospadinė.

Tuometinėje Lietuvoje minėti dienas, susijusias su senąja Lietuvos kultūra, nebuvo įprasta. Ruošiant šventę labai gelbėjo vienintelio Lietuvoje nacionalinio parko statusas: nebuvo aišku, ar tai jam priklausau daryti ar ne. Tuomet ANP direkcija ir Ignalinos kultūros skyrius buvo paskelbęs respublikinį konkursą šventės plano scenarijui, buvo numatyta nemaža piniginė premija. Nacionaliniame parke šio renginio ruošimu labiausiai buvo suinteresuotas A.Gorodeckis (jis, beje, buvo paruošęs ir vieną iš kon-

Kokia buvo ta pirmoji šventė? Kaip žinia, Lietuvos bitininkai kasmet ruošia savo profesijos brolių susitikimus įvairiose Lietuvos vietose. Tie metai buvo laimingi Ignalinai, nes tuomet bitininkų susitikimo vieta buvo būtent Ignalinoje. Tokiu būdu prieš rugpjūčio 16-ąją vyko Lietuvos bitininkų seminaras, o po jo šventė.

Apie šventę buvo labai plačiai skelbiama, pamenu, kad buvo be galo daug žmonių.

Pirmiausia, šventei buvo parinkta kita vieta prie pagrindinio ekspozicijos pastato, didžioji dalis žiūrovų stovėjo ant kelio. Šventę pradėjo gospadoriai pasitikdami atvykstančius dievus: Austėją ir Bubilą. Jiems talkino daug kaukių: bitelės, meška ir kt. Žodžiu, šventė buvo labiau stilizuota, pritaikyta tuometinei tradicijai ir žinojimui. Tuomet nebuvo plačiau kalba-

tuomet dar dirbau Dūkšto bibliotekoje). Pagal aprašymus galiu spėti, kad ji buvo panaši į pirmąją. Vėliau ilgas tarpas. Aš parke pradėjau dirbti 1992m., ją atgaivinau ir dabar jau ruošiu ketvirtąją šventę muziejuje (kas antri metai). Esmė liko ta pati: suburti bitininkus, organizuoti jų pabuvimą su bendruomene. Kadangi dabar yra daug įvairiausių literatūros apie senąsias lietuvių tradicijas, mitologiją, nuėjau kiek gilyn į šventės sampratą. Senuosiuose papročiu aprašymuose minima, kad Žolinė (šventė kasmet vyksta būtent tą dieną) turėjo ir kitas, gilesnes prasmes: kažkada tą dieną aukodavo vaisingumo deivei Ladai, tą dieną bitininkai nustodavo imti medų iš avilių palikdavo jį bitėms žiemos atsargoms, bitininkai rinkdavosi draugėn, atsilygindavo už spiečius, dalindavo medų jo neturintiems. Daugiau pasidomėjus mitologija, pasidarė aišku ir

Nukelta į 8 psl.

dievų skirtybės. Austėja rimta, globojanti šeimą (ne tik bičių, bet ir žmonių), kiekvieno mūsų gyvenimo audeklo austytoja. Bubilas (kai kur Babilas, Bič-birbis) šiaip jau daugiau bičių produktų: medaus, o ypač midaus, globėjas, niekadėjas, gundytojas. Jis „darbuojasi“ ne tik su įvairaus amžiaus jaunikaičiais, bet ir su visais nevedusiais ir netekėjusiomis.

Muziejaus lankytojai, manau, jau pastebėjo, kad muziejus lyg tyčia turi lyg ir atskiras funkcinės zonas: viena sakrali, mitologinė, kita pažintinė-pramoginė. Visa tai suvokiant būtų nuodėmė šių erdvių tinkamai neišnaudoti. Išanalizavus visą sukaupią medžiagą, šventė pradėta vadinti Medkopio pabaigos švente, stengiantis įvesti potemes.

Pernai akcentavome Austėjos vaidmenį: plačiai pristatėme muziejuje susikūrusią ir labai populiarią vestuvinių tradicijų: medumi tepti situokusiųjų lūpas ir linkėti darnos jų gyvenime (tikrai nesu įsitikinusi, kad tai pavyko parodyti tinkamai, bet vietiniai žmonės išreiškė didelį susidomėjimą). Šiomet pagerbsime duoną ir medų: kasdienybės ir šventės atributų vienovę. Pažymėtina, kad šiemet šventės muziejuje neturėjo būti (ji planuojama kas antri metai), bet šie metai ANP direkcijai išskirtiniai: ne tik pačiam parkui jie jubiliejiniai, bet ir muziejui. Senovinės bitininkystės muziejus šiemet skaičiuoja 20-uosius veiklos metus.

Laikas formuoja ir naujus uždavinius. Manau, kad at-

siranda būtinybė į šventės programos ruošimą įtraukti kuo daugiau jaunų žmonių. Tai pats efektyviausias senųjų tradicijų, senosios informacijos perteikimo būdas. Galima manyti, kad kažkokių senosios tradicijos elementus jie pritaikys savo šeimų šventėse. Pagaliau, tai tampa lyg ir muziejaus „atvirų durų“ diena. Tą dieną viskas čia pasakojama nemokamai, kad pritrauktume kuo daugiau žmonių, ir atsitiktinai užklydusių. Tokiomis dienomis siūlome lankytojų pamėgtus pasirodymus, gausią prekybą medumi ir jo produktais. Manau, kad visi muziejai gali susigalvoti bent po vieną metinę šventę savo lankytojams. Tai muziejinę veiklą daro „gyvą“, padeda naikinti nusistovėjusius požiūrių į muziejinę veiklą stereotipus.

Šiomet šventę ruošėme su rimtais partneriais KSRF ir Pasaulio lietuvių kultūrinių ryšių centru (jie šiemet ypač pagarsėjo po Lino šventės Kelmėje). Svečius pasitiko gausus bičių produktų ir pyragų jomarkas, aukštaitiškais instrumentais grojo K. Blaževičius, G. Giriūnas, R. Žievys. Merginos žlugto velėjimu pro muziejų pratekančiame šaltame Tauragnos upelio vandenyje pradėjo šventę: nevalia prie bitelių nešvariam eiti. Besidomintys jau, ko gero, pastebėjo, kad stengiamės, jog šventėje dalyvautų šiemet dar ignaliniečiams nekoncertavę kolektyvai. Naudodamiesi Kultūros ir sporto fondo rėmimo lėšomis galėjome išspręsti dalį techninių renginio organizavimo problemų, pris-

tatėme Skapiškio vaikų teatro „Kukū“ spektakliuką, Ignalinos miškų urėdija apmokėjo kolektyvo „Nalšia“ atvykimo išlaidas, ANP direkcija užsiėmė šventės vietos paruošimo klausimais ir kitais ūkiniais ir organizaciniais reikalais. PLKRC dovanojo Klovos country ir E.Kučinsko koncertą, ruošė reklaminę atributiką, atsivežė mobilią sceną, „Vilniaus duona“ savo gaminių dovanojo rajone veikiantiems vaikų globos namams. Ignalinos rajono savivaldybė suteikė lankytojams galimybę į šventę atvykti nemokamai ir patogiai.

Laikmetis formuoja naujus veiklos metodus. Manau, kad nesustosime vien teikdami paraiškas įvairiems Kultūros ministerijos rėmimo fondams, finansiškai gelbstintiems ruošiant šventes, ieškosime kontaktų su kitais rėmėjais, kitais bitininkystės muziejais, kviesime juos į svečius, važiuosime patys tobulėti. Niekada negaliu pasakyti, kad šventė bus tokia pat, kaip pernai. Keičiasi pasaulis, mokausi pati ir iš jo teikiamų pamokų, stengiuosi sukaupiti kuo daugiau istorinės informacijos, stebiu, kokias formas naudojant ją lengviausia perteikti jauniems žmonėms, kas labiausiai gaivina nuo šiandienos negandų įdiržusią kaimo žmogaus širdį.

Dalia SAVICKAITĖ

VOLUNGĖ

Keli žodžiai apie P. Kristanavičių

Pranciškus Kristanavičius gimė, augo ir mokėsi Kėdainių rajone prie gražuolio Nevėžio. Ten gimė ir pirmieji posmai. Vėliau gyvenimas jį net į Karakumų dykumą buvo nubloškęs. Tėviškės ilgesys ten taip pat liejosi eilėmis. Ne iš karto jis ir

Lietuvoje nutūpė vienon vieton. Teko apvažiuoti su manta keletą rajonų, kurti ir naikinti spaustuves, kol galų gale apsistojo Ignalinoje. Dabar autorius gailisi, kad jaunystės kūryba išsibarstė keliuose...

Ignalinos spaustuvėje jis dirbo 40 metų. Bespausdinant kitų kūrinius ir pačiam kūrybinių minčių kildavo. Sukaupia gyvenimo patirtis išsiliejo posmais. Jo eilėraščiai pasirodė rajoniniame laikraštyje „Nauja vaga“, almanache „Aukštaitiškas kalbėjimas į širdis“. Artėjančiam 70-iai pats sau paruošė dovaną – išleido pirmą eilėraščių knygelę „Ateinu“. Savo kūrybą pristatė Rytų Lietuvos regiono literatų šventėje bei kalbos ir knygos metams Ignalinos literatų klubo „Lelija“ organizuose renginiuose kaimų bibliotekų skaitytojams „Žodis. Kalba. Knyga“. Jo poezijos mielai klauso ir Ignalinos viešosios bibliotekos patalpose susirenkantys pagyvenusių žmonių klubo „Rudenėlis“ nariai.

Nerimstančios sielos žmogus jau sako turįs sukaupęs eilėraščių naujai knygelei „Per žolę rasotą“, o trečiai knygelei dar net pavadinimo nesugalvojęs... Malonu, kad ir gyvenimo rudenėlinį žengęs žmogus nepavargdamas ieško savo asmenybės realizavimo galimybių, nebijo aplinkinių nuomonės, eina į savo naują patirtį žavėdamas is supančiu pasauliu.

Ignalinos savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotoja, literatų klubo „Lelija“ veiklos kuratorė I. Marudina

...Per žolę rasotą...

Ir vėl ateinu, per žolę rasotą,
Senolių išmintais takais.
Dainuoju vėl dainą minčių dovanotą,
Te skamba gimtaisiais laukais.

Turtų neturiu dovanoti Tėvynei,
Eiles į vainiką įpinsiu.
Už suteiktą gyvastį savo gimtinei,
Melsvų rugiagėlių priskinsiu.

Ateisiu per žolę rasotą,
Kvėpuodamas oro gaivumą.
Ir žodžiu savu – širdyje išnešiotu,
Pasėsiu žmonėse gerumą.

O! Jeigu užtektų tik žodžių, dainų,
Klestėtų ir miestas, ir kaimas.
Bet posmai sudėti – reikalauja darbų
Ir didvyrių ieškančių laimės.

Ateisiu per žolę, pakvipusia mėta
Pažadinti miegančią širdį.
Ir Tėviškės vardą karštai numylėtą
Kartosiu – tegu visi girdi.

Netrypkime žolės rasotos,
Nes jau takeliai praminti.
Savo ydas patenkinkim besotes,
Kovodami kasdien su savimi.

Palikime savo pėdose atminimą,
Mylėdami ir gerbdami jaunimą!

Nacionaliniam parkui

Ar matei gamtos grožio peizažą,
Stebuklingų balsų ramią trelę,
Ežerų nuo Ladakalnio žavų mirazą,
Parko sekamą meilės novelę?

Ar matei žibant rasą iš ryto,
Ežere šokinėjantį saulės zuikutį?
Bet šio grožio daug kart aprašyto
Nesuprasi! Su juo reik pabūti.

Tad praiek ar perplauk parko tolius,
Nenuskriausdamas grožio, gyvybės.
Čia rasi savo seses ir brolius,
Kurie dirba dėl tavo ramybės.

O gamta žmogui suteikė viską:
Upelius ir kalnelius, ir klonius,
Ežerėlius, kur saulėje tviska,
Šeiminingus nuoširdžius, malonius.

Susilieik su gamta! Nenuskriausk parko šilo
Čia daug triūso įdėta, kūrybos žmogaus.
Tavo labui ir mūzos prabilo
Ir ramybę tau siunčia kūrėjas dangaus.

Ir žiemužė prieglobstį suteikia,
Šilai skleidžia sveiką, gryną orą.
Juk gyvenime tiek daug nereikia,
Kad atrastum savo meteorą

O atradęs – plauki per Žeimeną,
Garbindamas grožį, gamtos meną!

Atmintinė turistui

Skambūs žodžiai – su galūne ...izmas,
Išreiškiantys idėją, santvarką ar valdžią.
Gražiausiai tariamas – turizmas,
Palieka mintyse svajonę skardžią.

Kas iš Palūšės į Žeimeną plaukė,
Į Lūšio bangeles žiūrėjo,
Žavėjosi Meironių žydinčia palauke,
Tas gali pasidžiaugti, daug regėjo.

Žaliuojantys krantai ir kloniai,
Svetingai besiūbuojantys pušynai,
Ladakalnis pasveikina maloniai,
Turistai susitinka kaip kaimynai.

Prie laužo tyliai skamba dainos,
Apie Palūšę kuriamos legendos.
Tegu pasisemia palaimos
Ir poilsį kiekvienas tesuranda.

Pakvieskime išgert gyvybės elektryro
Visus kas myli grožį, gamtą.
Šiame kampelyje ramybė tyro,
Čia meilei ne vienai užgimti lemta.

Paimkime už rankų žmogus žmogų,
Praeikime turistiniais takeliais.
Taps gera ir gražu gyvent po stogu
Ir džiaugtis žydinčiais gojeliais.

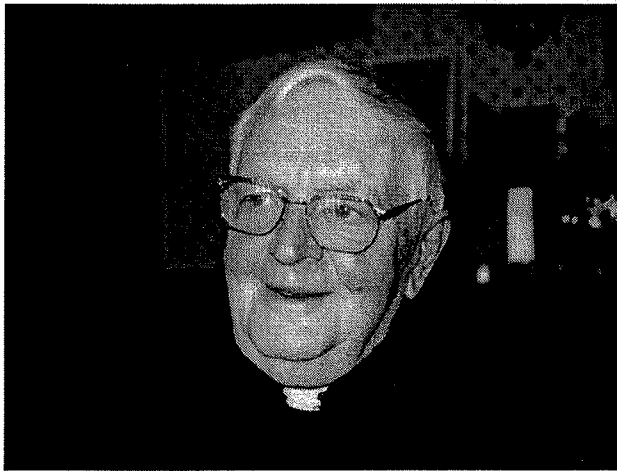
O savo kraštą gerbkim ir globokim,
Turizmui žalią kilimą išklokim.

Mūsų žmonės

Palūšės bažnyčios varpai kviečia į atlaidus

Kaip ir kasmet liepai persiritus į antrąją pusę, Palūšės bažnyčios šventoriuje pakvampa dažais, padaugėja jaunų žmonių, mojuojančių dalgiais ir teptukais. Vyksta pasiruošimas didžiajai metų šventei šv. Lauryno atlaidams. Jau vienuoliktus metus tarp besiruošiančiųjų sukinėjasi kunigas A.Ulickas, vis tėviškai pamokydamas, neleidamas patikėto darbo prastai atlikti.

Kai pirmą kartą bandžiau su juo susiti-

kti, šis be galo jaunos sielos ir labai garbaus amžiaus, jau 86-uosius skaičiuojantis kunigas buvo išvykęs Ignalinos pirkti daug bažnyčios tvorai dažyti. Parvykusį vos pasisekė atitraukti nuo darbų: tuomet ir susėdome klebonijos medžių pavėsyje pasišnekėti apie praėjusius metus. Pasi-džiaugėme jau nuveiktais darbais, sėkmingai pasisekusia bažnyčios unikalumo ir tradicijų pristatymo akcija spaudoje, prisiminėme, regis, ne taip seniai vykusį bažnyčios jubiliejų ir net nustebome- kiti metai taip pat daug jubiliejų atneša! Bažnyčiai bus 255 metai, o gerbiamas kunigas A.Ulickas minės kunigystės 60-etį.

Baltagalvis kunigas pasiguodė, kad vis sunkiau jam deramai išlaikyti bažnyčią, bet pats savanoriškai vyskupo Tunaičio buvo prašęs, kad čia paskirtų, tad reikia pateisinti pasitikėjimą, negali neatliepti į jo dabar sakomą „laikykis“. Prisiminęs jaunystę pasakoja, kad anksčiau aplėkdavęs visą parapiją, o dabar pėsčiomis nebeapeisi, dviračiu lyg ir netinka važiuoti, o mašinos neturi... Vis dažniau ne su parapijiečiais, o su bažnyčios šventoriuje besisukinėjančiais atostogautojais tenka pasišnekėti... Šiomet bažnyčioje tuokėsi tik trys poros, pakrikštijo dvidešimt vieną: seni žmonės parapijoje gyvena... Ir graudžiai atsiduso: palaidojo 13-a. Štai gražus parapijos kaimas Meironys ruošiasi švęsti kaimo gimtadienį ne juokas 450 metų! Reiktų nueiti, bet gal nepatogu nekviestam, gal kas pavėžėtų... Nežinia, kaip čia viskas bus, bet sakė būtinai jo vardu parapijiečius pasveikinti.

Išmintingasis kulto tarnas džiaugėsi, kad Ignalinos bažnyčią paskirtas naujas, jaunas kunigas. Energingų kunigų būrys rajono centre didelė paspirtis mažesnėms greta veikiančioms bažnyčioms. Jaunieji kulto tarnai ne tik daug energijos turi savo parapijoje išmoningai tvarkytis, bet ir senesniesiems kunigams padeda, gerai naująją bažnyčios politiką išmano. Norint padėti žmogui surasti savo vietą šiandieninėje sujauktoje visuomenės gyvenimo sistemoje, reikia, kad juos globotų iš mintingi kunigai ir darbštus bažnyčios aktyvas. Domėjausi, kas gi padės darbuotis šių metų atlaiduose? Garbusis kunigas atsakė, kad laukia Ignalinos bažnyčios kunigų pagalbos per 10 valandą įvyksiančią Votivą, na, o į 12 valandą įvyksiančią Sumą žada atvykti Kauno jėzuitų gimnazijos rektorius Virbalas. Ir tuoj linksmai papasakojo, kaip dėl šios pagalbos susitarė. Nors dažnam pasauliečiui atrodo, kad gilus tikėjimas, tarnystė Dievui nesiderina su aktyviu poilsiu, bet taip nėra. Gerbiamas rektorius į Palūšę kasmet atveža savo mokytinių, apsilanko bažnytėlėje, pasišneka užsukęs į kleboniją. Tuomet ir išėjo kalba: bėpigu mokyti tą kelią pasirinkusiuosius, atvažiuokit su pasimetusiū kaimo jaunimu pabendrauti... Kaip žinia, šv.Laurynas-jaunuolis savo gyvybę atidavęs tikėjimui, tad gal ir labai simboliška, kad būtent rektorius Virbalas dalyvaus atlaidų pamaldose.

Pasidalijome džiaugsmiais ir vargeliais ir vėl į neramų gyvenimą už klebonijos kiemo vartų... Guviai pasiramsčiuodamas lazdele, kunigas skubėjo patikrinti ar jaunuoliai, dažantys tvorą, teisingai atlieka nurodymus, o man labai smalsu buvo: ką jaučia jauni žmonės dailindami tokį unikalią architektūros paminklą, šventą tikintiesiems ir čia tiesiog apsilankantiems. Paulių Urboną (Ignalinos mokykloje žinomą, kaip puikų teatro „Iki“ aktorį) čia darbuotis atsiuntė seniūnija, jam talkinantį Aurimą Juršėną kunigas susirado pats. Abu vaikinai vienu balsu sakė, kad nors kunigas ir griežtas, čia vis viena smagu darbuotis. Manau, kad tikrai kada nors bus smagu pasakyti savo vaikams: „Ir aš prisidėjau prie šios gražuolės bažnyčios išsaugojimo“. A.Ulickas sakė, kad jis visai prapultų, jei ne paslaugusis, darbštusis seniūnas V.Rumbutis. Ir jau eidamas link Nacionalinio parko direkcijos garsiai pamastė: kaip čia gražu būtų, jei už šventoriaus tvoros nebūtų tų daržų, gražiai sauzolėlė, lyg kokiame parke augtų...

Š.m. rugpjūčio 8 dieną Palūšės bažnyčios šventorius pasipuoš senąja bažnyčios atributika. Jauno susikaupimas, seno malda, mažylis juokas atjaunina bažnyčią šimtų - metu tokia ji graži skaidriai žydro dangaus, plevėsuojančių vėliavų ir tikinčiųjų klegesio fone. Ateikite ir Jūs išgirde senosios varpinės garsus.

Dalia SAVICKAITĖ

Gaveikėnų kaime

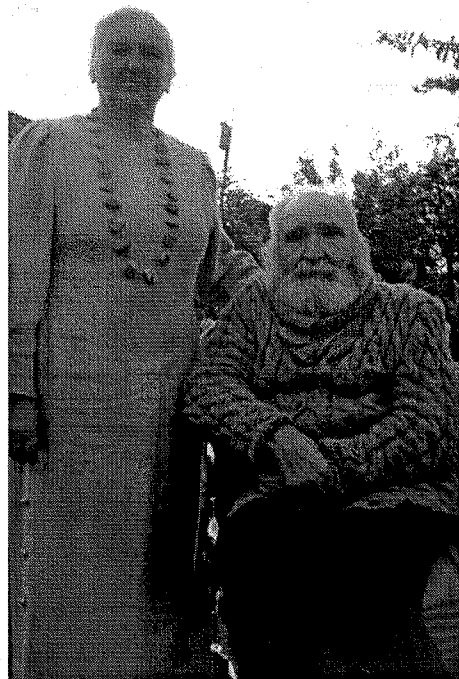
Idomus tas Gaveikėnų kaimas savo trobesių išdėstymu, savu kryžiumi, kurį pastatė tėvas dukrai, taip jaunai mirusiai, savu malūnu visus apylinkių velnius sukviečiančiu, savu dailininku J. Čeponiū, kurį visa Lietuva ir tolimi Europos pakraščiai žino...

Keičiasi kaimo veidas, keičiasi kaimo žmonių poreikiai ir nuotaikos, keičiasi gyventojai... Vietoj garsios kolūkinės antidės ne ką mažiau garsi lentpjūvė, pasikeitė mūrinuko gyventojai... Čeponių sodyba atjaunėjusi: gal kiek net neįprasta savo puošnumu. O štai priešais kuklutė, margaspalvėmis, kaimui įprastomis gėlėmis pasipuošusi Augulių sodyba. Prieš keletą metų pašventintas sodybos stogastulpis saugo jų ramybę ir kiek pašlijusią šeiminių sveikatą. Dažniau čia užsukantis pasigenda auksinio rankų meistro, šių namų gaspadoriaus, kuris grįžęs iš Vilniaus nesėdėjo rankų sudėjęs, o visaip dabino savo sodybą vis pajuokaudamas, vis kaimo žmonių dvasią keldamas. Jau kelinti metai jo nepaleidžia patalas, ilsindamas ligos sekinamą kūną... O štai šeiminkė, regis, kuria už du.

Jau daugelis atvykstančių į Ignalinos rajoną atostogauti ieško šios sodybos, kuklaus jos kaimo buitės muziejėlio, „penkių žvaigždučių viešbučio“ trobos palėpėje, laimės suolo, ant kurio pasėdėjus visos svajonės išsipildo. Ieško ponios Aldonos Augulienės, kad galėtų jos rankdarbiais pasigėrėti, jais pasipuošti ir fotosesiją sau ir svečiams ar šeimos nariams jais pasipuošus suorganizuoti. Juk smagu grįžti po atostogų ir albumą papuošti nuotrauka, kur

tu grėbėjėlės ar šienpjovio, kunigaikščio ar deivės Lados rūbais pasirėdęs. Tai lyg sceninių kostiumų muziejus, kur kultūrininkai visiems savo pasirodymams gali rūbus rasti.

Ponia Aldona nesivaiko šiandieninės mados kuriozų, dirba su paprastomis medžiagomis, bet jos stiprybė, kad nuolat randa vis naujų jų pritaikymo, papuošimo būdų, kad siūdama tuos žavius rūbus žvel-

gia į netolimą ir net mitologinę mūsų šalies istoriją. Paskutiniaisiais metais sukurti kostiumai jau visai archaiški, puošti mūsų tautos pamėgtu žalvariu, įvairiausiais pakabučiais, kuriuos, kaip ji sako, kuria pati: ant kartonėlio nupaišo kur kokias skylutes reikia padaryti, kur grandinė versis... Taip atsiranda galvos ir rankų papuošalai, įvairiausi dirželiai ir vėriniai. Kai lankiausi praeitą savaitę pas Aldoną Augulienę, radau ją vėl naujas grožybes kuriančią. Svetingoji šių namų šeiminkė apgailestavo, kad dalis naujai sukurtų rūbų dar Vilniuje, kad negali visais pasididžiuoti.

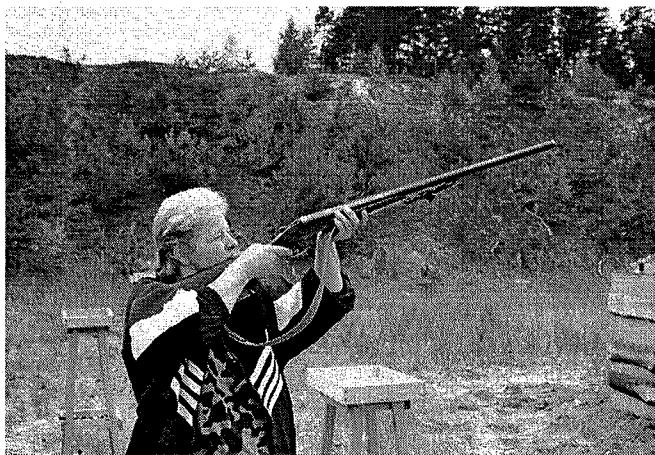
Nelengva dalia teko šiai geraširdiškai besišypsančiai moteriai. Ir kai dabar vis dažniau tenka girdėti, kad kaimas geria, kad kaimas depresuoja, kad kaimą valdo apkalbos, imi ir pagalvoji: netiesa, taip kalbama apie ištizičius, bevalius, kuriems jokia santvarka nebus gera. Argi poniai Augulienė nebūtų paprasčiau keliaujant per visas kaimynes dejuoti, skustis likimu, ieškoti juodulių kito kieme? Matyt, čia jau žmogaus dvasios grožio ir stiprybės reikalai, čia noro gyventi grožyje ir daroje siekimas, kuris, kaip matom, nėra jau toks nepasiekiamas. Kiekviename iš mūsų yra visa tai, tik kam savyje mes atiduosime pirmenybę klausimas ar bjaurastis, kurios Dievas nepagailėjo nei vienam iš mūsų, ar gėris mūsų ims viršų.

Kolekcija vis gausėja, patalpos jai eksponuoti vis mažėja... Jau ir priestatėlį surentė, ir dalį ūkinių padargų tvartely eksponuoja, dar tiek užmanymų ir planų... P. Aldona vis pasvajoja apie rėmėją, kuris padėtų jai tą sakralų ūkį tinkamai sutvarkyti, tinkamą priestatėlį surenti. Dabar gi iš pensijos ne kažin ką įstengsi, vyro liga vis ilgiau Vilniuje sulaiko. Dar pora mėnesių ši naginga moteris bus savo svajonių namuose Gaveikėnuose. Aplankykite ją, pasigrožėkite jos darbais, įvertinkite tą atsidavimą ir meilę, su kuria įruoštas muziejėlis. Na, ir pagaliau ten pabuvę, pajuskite tai, ko patys nesukuriate, ko kasdienybės verpete dažnai atsisakote ir nepastebite. Pasižiurkite šia nuostabia, stipria, atkaklia moterimi, kuri taip unikaliai ir be galo paprastai puošia gyvenimo erdvę.

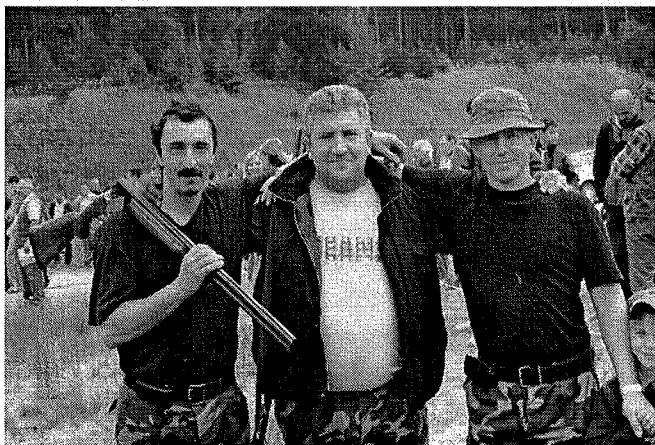
Dalia SAVICKAITĖ

Medžioklė Vaišniūnuose

Kasmet, vasarai artėjant į pabaigą, Ignalinos rajono medžiotojų būrelių nariai renkasi į savo tradicinę šventę. Ignalinos žvejų ir medžiotojų draugijos valdybos pirmininkas E. Kapturauskas ir medžioklės žinovas S. Mateika šiemet į šventę kvietė devynių (Didžiagirio, Miškininko, Girelės, Lūšies, Žagarinės, Ūdros, Birvėtos, Mielagėnų, Linkmenų) būrelių medžiotojus.

Vyrai stebėjo, kaip didžiasalietė Zita Petronienė šaudė. V. Ridiko nuotr.

Mielagėniškiai-vilniečiai šaudymo varžybų nugalėtojai (iš kairės) Andrejus Makmak, Kęstutis Petkevičius ir Antanas Barzdėnas. V. Ridiko nuotr.

Kolegas iš gretimų rajonų, rajono valdžios atstovus bei rėmėjus. Šventės dalyvius sveikino rajono mero pavaduotojas H. Šiaudinis, pramogas dovanojo, prizus nugalėtojams teikė pagrindinis šventės rėmėjas verslininkas A. Žičkus, smulkesnes organizacines išlaidas apmokėti padėjo rėmėjai V. Dilys ir D. Paukštė.

Šventė jau turi savo tradicijas, todėl joje kažką keisti nebuvo numatyta. Šventės ašimi

išliko medžiotojų sportinės formos patikrinimas. Norint kiek sutaurinti vyrišką poreikį kovai, šventėje buvo ir lyriškoji dalis. Matyt, ne veltui ir Antikoje, ir senojoje Lietuvoje medžioklę globojo moteris. Medžiotojai, jų moterys ir vaikai turėjo progos susitikti su medžioklės globėja Diana, išklausti jos kvietimo ieškoti darnos su savimi ir gamta, medžioti tik gelbstint sužeistą žvėrį ar pačiam maisto nebeturint, į medžioklę eiti nuo sielos nusiėmus kepurę... Nepagailėjo Diana nei šį sezoną medžioti pradėjusių, nei būrelių vadovų: visi turėjo įrodyti

dievams žiną medžioklės istorines žinias, parodyti, kad ne pykčio sėkla, o optimizmas sieloje bujoja. Gal ne veltui tik vienas Valdas Čibiras iš visų naujokų pasiryžo į vidurį rato išeiti ir nuolankiai atsiduoti miško laumių monams...Visi savo nuodėmes prieš dievus ir gamtą išpirko, medžiotojų gudrumo ir stiprybės simboli, šerno širdies gabalėlį, paaukoję, dangun savo buvimo ženklus išsiuntė...

Savo draugijos vėliavą pakėlę, medžioklės rago pašaukti susiruošę vyrai į kovą. Kas svarbiausia medžiotojui? Tvirta ranka, taikliakis. Tad pirmiausia ir kilo vyrai šių savo savybių tikrinti. Komandinėse varžybose taikliausias buvo „Miškininkų“ būrelis medžiotojas, ignalinietis A. Matuza, kurio visi penki šūviai pasiekė tikslą. Jo taikliakis „Miškininkams“ lėmė II vietą, o taikliausi, kaip ir pernai, buvo „Mielagėnų“ būrelis atstovai. Treti komandinėse varžybose liko didžiagiriečiai. Individualiose varžybose nugalėjo „Mielagėnų“ būrelis medžiotojas K. Petkevičius, antras „Ūdros“ būrelis narys A. Kurpė, trečias mielagėniškis vilnietis A. Makmak. Savo akies

taiklumą bandė ir svečiai bei vienintelė moterų atstovė didžiasališkė Zita Petronienė.

Jėgas išbandė ir žvejai. Praėjusių metų geriausio žvejo titulą iš „miškininko“ V. Ksenzovo paveržė V. Bielinis (Birvėta). Jo laimikis svėrė 600 g. Beje, V. Bielinis tą dieną sugavo ir didžiausią kuoją, svėrusią net 150 gr. V. Ksenzovas šiemet liko antras. Trečias buvo G.Stelnionis iš „Girelės“.

Svečiai ir dalyviai smalsavo, kaip įveikiama pati sudėtingiausia kliūtis. V. Ridiko nuotr.

Sugrižę iš šaudyklos ir žvejybos, vyrai save drąsino stebėdami A.Žičkaus dovanotą parodomųjų imtynių programą. Kovėsi jau daug Lietuvoje ir tarptautiniuose turnyruose pasiekę Švenčionių „Liūto narvo“ klubo kovotojai D. Burokas, A. Machitarian, T.Tiuksa.

Po trumpo atokvėpio varžybos tęsėsi toliau. Vyrai traukė virvę, dalyvavo estafetėje. Ne kiekvienam pakluso kojos einant šlapiu rąstu ar siūbuojančiu lynu, ne vienas norėjęsi pusiaukelėje mesti 24 kg svarmenį, kažkam teko ir rudenėjančio upelio vandenyje atsigaivinti...

Daug emocijų buvo ir rankų lenkimo varžybose. Šioje rungtyje dalyvavo visų komandų atstovai, pagundai neatsispyrė ir pagrindinis šventės rėmėjas A. Žičkus, tačiau nugalėtojas visuomet būna vienas. Šiemet juo

tapo Meikštų dvaro vadovas M. Survila. Alaus gėrimo varžybose jau kelintus metus iš eilės laurus skina V. Blažiūnas.

Ir pasiginčydamas, ir pasidžiaugdamas rezultatus sumavo S.Mateika. Ir taip dėjo, ir šiaip, o rezultatai komandinėje įskaitoje buvo tokie: pirma vieta „Mielagėnams“, o štai „Didžiagirio“ ir „Miškininko“ vyrai vienodai taškų surinko, tad trečios vietos kaip ir nėra...

Kol tėčiai varžėsi, mamos stalus kvapniais valgiais nuklojo. Ir čia „Mielagėnų“ būrelio stalui, kurio dengimui pats būrelio vadovas dirigavo, lygių nebuvo. Tad, pasak šventėje dalyvavusio buvusio Miškų ministro R.Klimo, yra kaip pasakoje „Batuotas katinas“: visur Karabaso Barabaso laukai... O vaikai tuo metu gainiojo lėktuvėlius, kaupė savo prizinį fondą balionus. Gaila, kad mamos nedrąsios buvo: tik viena J.Čibirienė pasiryžo iš laidynės į balionus pašaudyti, bet ją tuoj vaikai nukonkuravo...

Šventės organizatoriai visus susirinkusiuosius vaišino antiena ir žuviene. Gerą nuotaiką dovanavo G. Juodagalvio atliekama muzika. Pagrindinis šventės rėmėjas A. Žičkus, išvykdamas iš šventės sakė: „Na ir šaunūs tie Ignalinos žmonės: ir stiprūs, ir linksmi, ir galvoti.“

Šventė baigėsi, medžioklės ragas tuoj vėl visus sukvies būrin. Bus ką prisimena, ką per dantį linksmi patraukia... Na, o man norisi tikėti, kad ir kitais metais išradingieji medžiokliai norės savo renginyje ne tik varžytis, bet ir poezijos klausytis...

Dalia SAVICKAITĖ
Vytautas RIDIKAS

Tai įdomu!

GAL PADĖS, JEI ŽINOSI

APIE SANTYKĮ SU SAVIMI

Šėlk į valias iki 30 metų, nes vėliau galbūt jausiesi per senas, nebepritapsi prie kitų arba vis stiprėjantis atsakomybės jausmas pradės trukdyti...

Susitvarkyk aplinką. Jei negali gyventi ten, kur svajoji, savo būstą papuošk tai vietovei būdingais atributais.

Jei turi galimybę kasdien pasimėgauti karšta vonia ar dušu, esi labai laimingas.

Neįmanoma pakeisti kitų žmonių elgesio, tačiau gali pakeisti savo požiūrį į juos.

Laimė yra įvairialypė. Ji gali aplankyti bet kur, bet kada, bet kokiomis aplinkybėmis. Nenusigręžk nuo jos vien todėl, kad vaizduojiesi, jog tikra laimė turi tiesiog sudrebinti ir iš esmės pakeisti tavo gyvenimą.

Atmintyje paprastai lieka gražiausios tikrovės akimirkos.

Prisimink posakį: „Būk savo laimės kalvis“. Nieko nėra neįmanoma. Tik tu gali įgyvendinti savo svajones.

Tik vidutinybės visuomet būna patenkintos savimi ir tik visiškai neišmanėliai niekada neabejoja savo gebėjimais.

NEBŪNA NESVARBIŲ KILNIŲ POELGIŲ

Minčių didelė galia jos būtų veikia kur kas labiau nei gali įsivaizduoti. Tad mąstyk pozityviai. Norėti sveika, norai teikia motyvaciją. Bet jie naudingi tik tuo atveju, jei neleidžiame jiems užgožti to, ką turime.

Kuo visavertiškiau gyveni, tuo visavertiškesnis gyvenimas. Gyvenimas kuria gyvenimą, energija kuria energiją. Save eikvodami save ir praturtiname.

Visada dalyvauk savo spektaklyje. Antraip nebesuseksi siužeto.

Mirtis nėra didžiausias gyvenimo praradimas. Labiausiai gedėti reikia to, kas miršta mumyse mums dar esant gyviems.

Tik paaugliai gyvenimą mato vien baltą arba juodą. Suaugusieji supranta, kad tarp šių dviejų spalvų yra gausybė pilkų tonų.

Stenkis baigti viską, ką pradėjai, bet turėk pakankamai

drąsos pripažinti, jog eini klaidingu keliu ir metas pasukti kitu.

Niekada nesijausk kaltas, kad ilgai miegi ar švaistai pinigus, nes ne visada turėsi galimybę tai daryti.

VENK FANATIKŲ

Nesmerk savo praeities sprendimų arba veiksmų, taip pat ir savęs neatsižvelgęs į tų įvykių aplinkybes. Net jei gailiesi ir dabar tikrai taip nebesielgtum. Vis dėlto kur kas labiau tikėtina, kad tuo metu buvo daugybė priežasčių, dėl kurių anas sprendimas tau atrodė tinkamiausias.

Be saiko nesigraužk dėl to, ką padarei ar ko nepadarei, gal tik leisk sąžinei truputį papriekiaistauti, kad ateityje elgtumeisi geriau.

Jei abejoji, paklausk kito nuomonės.

Į kambarį visuomet įeik šypsodamasis.

APIE KŪNĄ

Džiaukis savo kūnu. Kad ir kokia būtų tavo figūra, neabejok: kada nors apie tokią tik svajosi.

Dauguma žmonių yra taip susirūpinę savo išvaizda, kad nė nepastebi spuogo ant tavo nosies.

Dažnai valyk dantis.

Medituok. Jei nežinai, kaip tai daroma, pamėgink kasdien paprasčiausiai pasėdėt nieko neveikdamas.

Šaukimas visu balsu veikia nepaprastai raminamai, tik ne po kaimynų langais.

APIE PINIGUS

Netapk pinigų vergu ir nesistenk išsiskirti turtais. Dažnai dovanok savo daiktų vargšams ir tiems, kuriuos myli.

Išlaidų planavimas nerimtas dalykas. Popieriuje viskas gali atrodyti labai gražiai. Verčiau suskaičiuok, kiek iš tiesų išleidai, jei nebijai šoko.

APIE MEILĘ

Įsitikink, ar tau tikrai patinka tavo partneris. Verčiau netekė už pirmojo savo partnerio. Taip pat už to, su kuriuo nė karto nebuvote susipykę.

Niekada nepasitikėk sportininkais. Jei draugas tau kada nors buvo neištikimas, pamelavo, tai didelė tikimybė, kad jis vėl tai padarys. Kiekvienam reikia duoti

šansą, bet daugiau nei vienas šansas tai jau kvailystė.

Tobulos meilės nebūna.

Tvirčiausių porų meilė vienas kitam yra stipresnė už geismą.

Tikrasis dosnumas yra duoti tai, ką kitas trokšta gauti, o ne tai, ką pats nori duoti.

Taktikos sumetimais atsiprašyk, kartais pravartu nusileisti, net jei esi teisus...

APIE DRAUGUS

Jei tau apšneka kitus, tikėtina, jog kitiems tave.

Nebijok retkarčiais pralaimėti ginčo. Sveikink kiekvieną, kuris išdrįsta tau išsakyti savo nuomonę arba ją pakeisti.

Kai klausi patarimo, protingi draugai pasiūlys pačiam nuspręsti ir palaikys tave, nors ir ką tu sumanytum. Jei jie sako, kad tik jų siūlomas kelias yra tinkamas, neklausyk. Jei jie išsiskaido, kad nesinaudoji jų patarimu, daugiau jų nebeklausyk.

Neišsižaisk, jei draugai nesiremia tavo patirtimi. Viską reikia išbandyti savo kailiu.

APIE ŠEIMĄ

Gali nesutarti su šeimynykščiais, bet jie visada tau linkės gero. Na, galbūt, kai tau 20, nesi-krimsk, kad nedaug laiko skiri namiškiams. Tai tavo laikas, todėl turi juos palikti.

Klausk savo mamos. Gal ji ir ne visada žino, ką sako, bet tikrai myli tave. O tai daug reiškia.

Būk dosnus savo šeimos nariams.

APIE DARBĄ

Nepradėk daryti karjeros, jei turi galimybę pakeliauti.

Pirmojoje darbovietėje reikia daryti viską - toji vieta tau reikalinga labiau nei tu jai.

Niekada nesiimk darbo, kuriam netinki, vien dėl to, kad pasitaikė gera proga.

Nemeluok darbe. Tai nepateisinama ir nepasiteisina.

Išeidamas iš darbo neprišnekėk nemalonių dalykų negali žinoti, su kuo vėl teks susitikti arba kas vėl bus reikalingas.

Kiek įmanoma, stenkis daryti tai, kas tau patinka ir gauti už tai užmokestį.

Turizmo centro teikiamų paslaugų kainos Nakvynės kainos (1 kambarys 1 parai)

Administracinis pastatas

(1,2,3 ir 4-viečiai kambariai)

1-vietis kambarys - 27 Lt

2-vietis kambarys - 37 Lt

3-vietis kambarys - 47 Lt

4-vietis kambarys - 52 Lt

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai aukšte.

Yra sąlygos maisto gaminimui.

Kambariai žiemą šildomi.

Parko g-vės vasaros tipo nameliai

(2,3-viečiai kambariai)

2-vietis kambarys - 37 Lt

3-vietis kambarys - 44 Lt

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje.

Yra sąlygos maisto gaminimui atskiroje patalpoje.

Žaliosios g-vės vasaros tipo nameliai

(2-viečiai kambariai)

2-vietis kambarys - 30 Lt

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje.

Yra sąlygos maisto gaminimui atskiroje patalpoje.

Miškininkų g-vės vasaros tipo nameliai

(4-viečiai kambariai)

4-vietis kambarys - 62 Lt

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje.

Yra sąlygos maisto gaminimui atskiroje patalpoje.

Draugystės g-vės vasaros tipo nameliai

(2-viečiai kambariai)

2-vietis kambarys - 28 Lt

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje.

Yra sąlygos maisto gaminimui atskiroje patalpoje.

Dviejų kambarių vasaros tipo namelis - 70 Lt

(parai)

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje.

Yra sąlygos maisto gaminimui atskiroje patalpoje.

Pirties namelis

2-vietis kambarys - 37 Lt

3-vietis kambarys - 44 Lt

Trijų kambarių numeris su daliniais patogumais

pirties namelyje - 140 Lt

Pirties namelio nuoma (gyvenamieji kambariai, salė, pirtis) - 400 Lt

Vaikai iki 3 metų apgyvendinami nemokamai.

30 ir daugiau žmonių grupės vadovui nakvynė nemokama.

Už vietą palapinei statyti Turizmo centro teritorijoje (WC, šiltas, šaltas vanduo, dušai atskiroje patalpoje. Yra sąlygos maisto gaminimui) iki 3 parų - 10 Lt (para), nuo 4-9 parų - 7 Lt, nuo 10 paros - 4 Lt.

Kambariai su patogumais

Dviejų kambarių numeris

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas, vonia, šaldytuvas. Žiemą numeris šildomas.

1 para nuo 4 paros nuo 8 paros

90 Lt 70 Lt 55 Lt

Dvivičius kambarys

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas, vonia, šaldytuvas. Žiemą kambariai šildomi.

1 para nuo 4 paros nuo 8 paros

50 Lt 40 Lt 30 Lt

„Palūšės“ valtinė
Valtinės telefonas (užsakymų
priėmimas): +370 386 360 79
El.p. info@valtine.lt

Plastikinė valtis (keturvietė su dviem
porom irklų)

1 val. 5 Lt

1 parai nuomos kaina parai 25Lt
(nuomojantis 2 ir daugiau parų) 25 Lt

Plastikinė kanoja (keturvietė)

1 val. 10 Lt

1 parai nuomos kaina parai 60Lt
(nuomojantis 2 ir daugiau parų) 50 Lt

Dvivičius baidarė (brezentinė arba
plastikinė)

1 val. 10 Lt

1 parai nuomos kaina parai 50Lt
(nuomojantis 2 ir daugiau parų) 40 Lt

Ekspedicijos, vandens žygiai valtimis, žygiai pėsčiomis po Aukštaitijos nacionalinį parką

Lankytinos vietos: Palūšės lankytojų informacijos centras. Palūšės bažnyčia su varpine, architektūros ansamblis. Akmenų amžiaus būstas. Pilkapio ekspozicija. Paminklas kompozitoriui M. Petrauskui, pirmosios lietuviškos operos „Birutė“ autoriui. Botanikos takas. Meironys, Vaišniūnai, Šakališkė, gatviniai kaimai. Taudodailininkų medinių skulptūrų ansamblis prie Lūšių ežero. Šumėnai, Vaišnorėškės, Kretuonys, Salos II, varniškės II, etnografiniai kaimai. Medžiai - gamtos paminklai. Vandens malūnai - technikos paminklai. Ginučių piliakalnis, Linkmenų piliakalnis. Ladačkalnis, Lygumų kalnas - vienos vaizdingiausių nacionalinio parko vietų. Senovinės bitininkystės muziejus. Paukščių stebėjimo bokšteli netoli Reškutėnų kaimo. Rėkučių gynybinis pylimas. Gaveikėnai - privatus Augalų muziejus. „Nalšios“ muziejaus filijalas Reškutėnų kaime.

Ekspedicijų vadovas 1 val. - 25 Lt., Užsienio kalba (anglų, vokiečių, rusų) 1 val. - 35 Lt.

Ekspedicija Ginučių vandens malūne : suaugusiems - 20 Lt, moksleiviams - 15 Lt.

Bilietas į Ginučių vandens malūno muziejinę dalį 2 Lt.

(ikimokyklinio amžiaus vaikams nemokamai)

Bilietas į senovinės bitininkystės muziejų: suaugusiems - 3 Lt.,

moksleiviams - 1 Lt.

EKOLOGINIO ŠVIETIMO CENTRO TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KAINOS

(Kreiptis į Aukštaitijos nacionalinio parko direktorą telefonais: +370 386 47478, 47402)

Dvivičius kambarys su patogumais ir virtuve

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas. Žiemą kambariai šildomi.

1 para 80 Lt, nuo 4 paros 70 Lt, nuo 7 paros 55 Lt.

Dviejų kambarių numeris su patogumais ir virtuve

WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas. Žiemą kambariai šildomi.

1 para 160 Lt, nuo 4 paros 140 Lt, nuo 7 paros 120 Lt.

Konferencijų salės nuoma 1 valandai 50 Lt 1 dienai 200 Lt

Sportinio ir turistinio inventoriaus nuoma. Turizmo centras „Palūšės“

	1 val.	1 parai
Dviejų vietų palapinė „Kupol“	-	10 Lt
Palapinė „Žeimena“	-	8 Lt
Miegmaišis „Žeimena“	-	4 Lt
Miegmaišis „Žeimena“	-	6 Lt
Šašlykinė	5 Lt	10 Lt
Hamakas	-	5 Lt
Kirvis	1 Lt	5 Lt
Kamuolys	1 Lt	6 Lt
Teniso raketės	2 Lt	-
Valties nuoma	5 Lt	25 Lt
(Ginučių vandens malūne)		

Nakvynės kainos Ginučių vandens malūne 1 kambarys 1 parai

Dvivičius kambarys: WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas bendro naudojimo. Žiemą kambariai nešildomi. 1 para 50 Lt, nuo 2 paros 40 Lt, nuo 4 paros 30 Lt

Trivivičius kambarys: WC, šiltas, šaltas vanduo, dušas bendro naudojimo. Žiemą kambariai nešildomi. 1 para 70 Lt, nuo 2 paros 60 Lt, nuo 4 paros 50 Lt

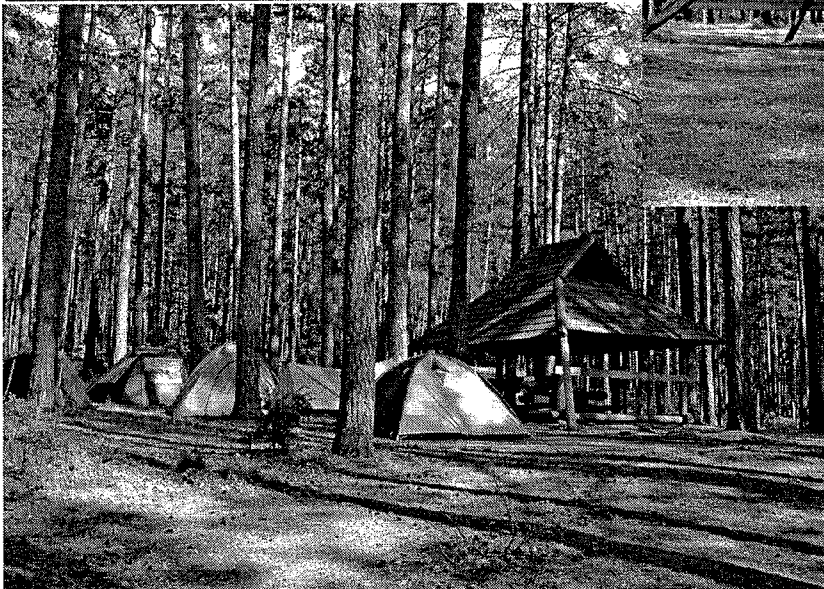
Nakvynė 9 vietų kambaryje ir 5 vietų kambaryje 1 žmogui su patalyne - 16 Lt.
Vasaros sezono metu veikia Ginučių malūno užkandinė

PATALPŲ NUOMA

Pirtis vakarui - 50 Lt, pirtis vakarui su sale - 100 Lt.

Salės nuoma administraciniame pastate - 100 Lt parai.

Patalpos pasitarimams, seminarams, konferencijoms,
kainos sutartinės.

Redakcijos adresas: Palūšė LT-30022, Ignalinos r.
Aukštaitijos nacionalinio parko direkcija.
Redaktorė Dalia Savickaitė
Nuotraukos A. Panavo, D. Savickaitės

Leidėjas: Aukštaitijos nacionalinio parko
direkcija.

Spausdino spaustuvė - leidykla „Firidas“
LISPA - narys, maketavo Aurimas Subačius
Vilniaus g. 36/1, LT-18123 Švenčionys.
Tel./faks. (8-387) 5 12 14
Tiražas 1000, užs. Nr. 1817